

Met een opvallende ichneumonide even terug naar pater Aloys Adriaanse

Theo Peeters

Inleiding

In augustus van het afgelopen jaar sorteerde ik wespen gevangen door een malaiseval in De Brand. Twee mooie ichneumonide vrouwen uit week 14-21 juni 2022 trokken mijn aandacht en werden gefotografeerd door de binoc. De app ObsIdentify wist geen raad met de foto (Fig. 1). Vervolgens werd de foto op de facebookpagina 'Wespen uit de Benelux' gezet. En enkele minuten later had ik van twee jonge Belgische specialisten de naam: *Xylophrurus augustus*. Bravo Augustijn en Fons!

Meteen daarna rezen bij mij enkele vragen op die ik in dit artikel heb uitgewerkt. En al zoekend met deze soortnaam in de literatuur en in enkele collecties kwam ik uit bij pater Aloys Adriaanse en de collectie van Natuurmuseum Brabant. Redenen genoeg om dit verhaal op te schrijven.

Figuur 1. Vrouw *Xylophrurus augustus*. Foto T. Peeters.

Ichneumoniden

Xylophrurus augustus is een lid van de familie Ichneumonidae (subfamilie Cryptinae) die ook wel de

echte of gewone sluipwespen worden genoemd. Beiden ongelukkige Nederlandse namen want wat is een echte en wat een gewone sluipwesp? Zijn er ook onechte, buitengewone of zeldzame sluipwespen? De term sluipwespen wordt gebruikt als overkoepelend begrip voor wespen die 'uit andere insecten sluipen of kruipen'. Ook bijvoorbeeld bronswespen en neuswespen behoren tot de sluipwespen. De Nederlandse naam sluipwesp vermijd ik dan ook liever voor een familie totdat we betere hebben bedacht. In het buitenland worden de ichneumonidae sinds kort ook wel Darwinwespen genoemd (Klopfstein et al. 2019). In Nederland hebben we verkozen om de wetenschappelijke naam van deze familie te 'vernederlandsen' en ze voorlopig ichneumoniden te noemen, dan weet iedereen wat bedoeld wordt (Peeters et al. 2017).

Xylophrurus augustus is voor het eerst beschreven door Dalman in 1823 onder de naam *Cryptus augustus*. Het genus *Xylophrurus* werd door Förster beschreven in 1869 en bestaat uit zeven soorten in het westelijke deel van palaerctische regio (Paappanen 2020). In Nederland zijn van het genus, volgens de website

Figuur 2. Exemplaren van Adriaanse in de collectie van Natuurmuseum Brabant. Foto T. Peeters.

nederlandsesoorten.nl, twee soorten gemeld: *X. augustus* en *X. lancifer* (Gravenhorst, 1829).

De naam van deze ichneumonide riep bij mij meteen enkele vragen op: Kan ik de soort verwarren met 'look a likes'? Is de soort algemeen? Waaruit sluipt deze wesp?

Xylophrurus augustus

De vrouwtjes van deze sluipwesp zijn nauwelijks te verwarren met andere ichneumoniden (figuur 1). Bij de mannetjes is de herkenning ingewikkelder, maar de details zal ik jullie hier besparen.

De soort werd in de oude Nederlandse literatuur ook *Kaltenbachia apum*, *Kaltenbachia augusta* en *K. dentata* genoemd (o.a. Bouwman 1928). En door deze namen kwam ik uit bij een artikel uit 1941 van pater Aloys Adriaanse. Adriaanse kweekte deze soort namelijk meermaals uit holle stengels uit (de omgeving van) Tilburg. Gastheer bleek steeds de solitaire dikkopwesp *Gymnomerus laevipes* een plooiwesp (Vespididae: Eumeninae).

Ik wist dat de collectie van Adriaanse geschonken was aan Natuurmuseum Brabant in Tilburg dus nieuwsgierig naar zijn vondsten dook ik opnieuw in de collectie. En ja hoor, daar stonden ze netjes opgeprikt op rij (Fig. 2).

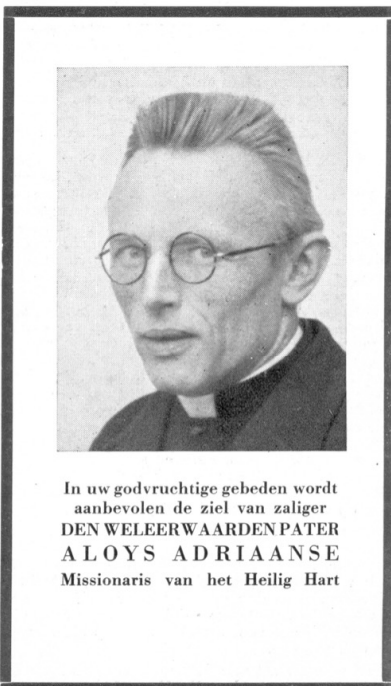
Intermezzo Aloys Adriaanse

Werd op 1 februari 1900 geboren in Lamswaarde (gemeente Hulst) in Zeeland. Over familie en jeugd van Aloys heb ik nog geen informatie bij elkaar gezocht, maar zijn bidprentje noemt wel al enige naaste verwanten. Op 22 september 1922 trad hij toe tot de Congregatie der Missionarissen van het Heilig Hart in Tilburg. Na het behalen van het onderwijzers-examen en boekhouddiploma maakte hij zich de nodige kennis van

Grieks en Latijn eigen en voltooide in 1927 met succes de priesterstudie. Op 7 augustus 1927 werd hij tot priester gewijd. Kort daarna verwierf hij de bevoegdheid wiskunde voor het middelbaar onderwijs. Vanaf 1928 was Aloys wiskundeleraar aan de apostolische school in het missiehuis aan de Bredaseweg te Tilburg.

Reeds gedurende de priesterstudie had Adriaanse een grote belangstelling voor het leven van insecten. Aanvankelijk hield hij zich bezig met vlinders en mieren; later bestudeerde hij meer in het bijzonder de biologie van diverse wespen. Adriaanse was sinds 1940 lid van de N.E.V. en publiceerde een aantal interessante artikelen over zijn onderzoekingen aan wespen (Adriaanse 1939-1949). Zo ontdekte hij, wellicht op het spoor gezet door de gedragstudies van Baerends, door zijn nauwkeurige veldobservaties een nieuwe rupsdoder voor ons land, die door Jan Wilcke in 1945 als nieuw voor de wetenschap beschreven werd als *Ammophila adriaansei*. Enkele jaren later werd deze naam gesynonymiseerd met *A. pubescens* (Richards 1946, Wilcke 1947). Ook zijn gedragstudies aan spinnendoders, misschien geïnspireerd door de taxonomische studies van Wilcke aan deze groep, beloofden veel nieuwe inzichten (Adriaanse 1946). Helaas overleed pater Aloys Adriaanse m.s.c. op 14 maart 1946 te Tilburg als gevolg van een verkeersongeval. 'In de namiddag op weg gaande om graafwespnesten te zoeken voor zijn waarnemingen, werd hij, in de onmiddellijke nabijheid van het missiehuis door een jeep gegrepen en bijna op slag gedood' (Wilcke 1946). Zijn collectie werd geschonken aan Natuurmuseum Brabant (NMB). Aan de etikettering van vele exemplaren in zijn collectie zijn nummers toegevoegd, maar de bijbehorende aantekeningen zijn helaas nooit teruggevonden. Wel bevat het archief van het NMB een overzicht van papieren nagelaten door Adriaanse en aangetroffen in het Missiehuis, Bredaseweg 204 te Tilburg. Dit overzicht is

gemaakt door Gijs van der Zanden in 1955, die ook diverse niet gepubliceerde waarnemingen uit de collectie Adriaanse alsnog publiceerde in zijn serie 'Aantekeningen over Hymenoptera' (van der Zanden vanaf 1955). Adriaanse was 'een fijngevoelig mens en nauwgezet onderzoeker, die met een hardnekkige volharding en onuitputtelijk geduld de geheimen van het leven der wespen trachtte te ontraadselen en van wie we nog zeer veel hadden te verwachten' aldus Wilcke (1946).

In uw godvruchtige gebeden wordt
aanbevolen de ziel van zaliger
DEN WELEERWAARDEN PATER
ALOYS ADRIAANSE
Missionaris van het Heilig Hart

Geboren te Lamswaarde (Z.) 1 Febr. 1900, geprofeest in de Congregatie der Missionarissen van het H. Hart 21 Sept. 1922, priester gewijd 7 Aug. 1927, vanaf 1928 leeraar aan de Apostolische School in het Missiehuis te Tilburg, — aldaar ten gevolge van een verkeersongeval overleden, nog tijdig voorzien van de H.H. Sacramenten 14 Maart 1946.

De overledene zal in de herinnering van allen die hem van meer nabij hebben gekend, blijven voortleven als een kloosterling van bijzondere eenvoud en bescheidenheid, een priester van groote zelfvergetenheid en hulpvaardigheid, die diensten bewees aan ieder alsof het vanzelf sprak, geheel buiten zichzelf tredend om anderen genoeg te bereiden. In zijn goedheid wist hij in iemands gedragingen de verontschuldigende factoren te ontdekken: waarom hij ook niemand veroordeelde. Ofschoon diep en fijngevoelig, liet hij van eigen onaangename ervaringen zelden iets blijken.

In het bezit van werkelijke wetenschap, deelde hij deze met nooit versagend geduld aan zijn leerlingen mede. Hij voelde zich voor allenschuldenaar. Dat deze eenvoudige zoo plotseling werd opgeroepen enkele dagen voor het feest van den eenvoudigste der Heiligen, S. Jozef, — den dag waarop ook reeds eerder zijn moeder het eeuwige leven intrad — vindt wellicht zijn verklaring in de trouwe stille werkzaamheid en zorgende goedheid, die hem op S. Jozef zoo veel deden gelijken.

Dierbare Aloys, uw Confraters en allereerst uw beide Priester-broers, uw lieve Zusters en verdere verwanten, uw vrienden en leerlingen, zullen U in hun H. Misoffer en gebeden blijvend indachtig zijn. En zo in den geest en door de liefde met U verbonden, voelen zij zich in hun droefheid getroost bij het vooruitzicht van het blijde weerzien Daarboven.

Allerheiligst Hart van Jezus, ik vertrouw op U. O. L. Vrouw van het H. Hart, bid voor ons.

Publicaties Adriaanse

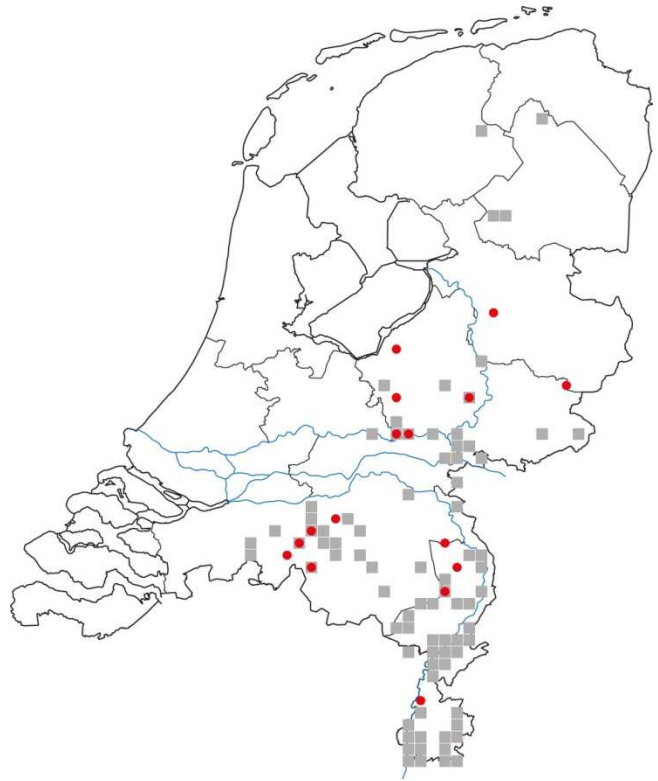
- Adriaanse, A., 1939a. Een merkwaardige nestsluiting van *Ammophila campestris* Jur. - De Levende Natuur 43: 384.
- Adriaanse, A., 1939b. Een parasiet van *Passaloecus tenuis* A. Moraw. - De Levende Natuur 44: 31.
- Adriaanse, A., 1940. Distel-boorvlieg. - De Levende Natuur 44 (10): 320.
- Adriaanse, A., 1940. Over het kweken van *Spilocryptus migrator* F. uit een cocon van *Bombyx quercus* L. - De Levende Natuur 45 (2-3): 57-59.
- Adriaanse, A., 1941. *Kaltenbachia angusta* Dalm. und *dentata* Taschbg. (Hym.). - Entomologische Berichten 10 (240): 345-348.
- Adriaanse, A., 1943. Über eine lokale Verhaltensvariation beim Öffnen und Schliessen des Nestganges durch *Ammophila campestris* Jur. (Hym.). - Entomologische Berichten 11 (247-249): 69-87.
- Adriaanse, A., 1944. Biologie van *Ammophila campestris* Jur. Verzoek om medewerking. - Entomologische Berichten 11 (255): 150-153.
- Adriaanse, A. & G.P. Baerends, 1944. Het raadsel van de kleine rupsdoder (*Ammophila campestris* Jur.). - De Levende Natuur 49: 13-19.
- Adriaanse, A., 1945a. Welke *Eumenes*-soorten komen in Nederland voor en van welke vindplaatsen? - Entomologische Berichten 11 (264-266): 263-264.
- Adriaanse, A., 1945b. Over *Passaloecus tenuis* A. Moraw. en haar parasiet, een *Eurytoma*-soort. - Entomologische Berichten 11 (264-266): 264-268.
- Adriaanse, A., 1946. Detailwerk in de veldobservatie. - Entomologische Berichten 12 (269-270): 34-37.
- Adriaanse, A., 1947. *Ammophila campestris* Latr. und *Ammophila adriaansei* Wilcke, ein Beitrag zur vergleichenden Verhaltensforschung. - Behaviour 1: 1-34.
- Adriaanse, A., 1949. De graafwesp van de rietgal (*Pemphredon lethifer* forma *fabricii* Muller): 206-213. In: A. F. H. Besemer e.a. In het voetspoor van Thijssse, Veenman & Zonen, Wageningen.

Augustus

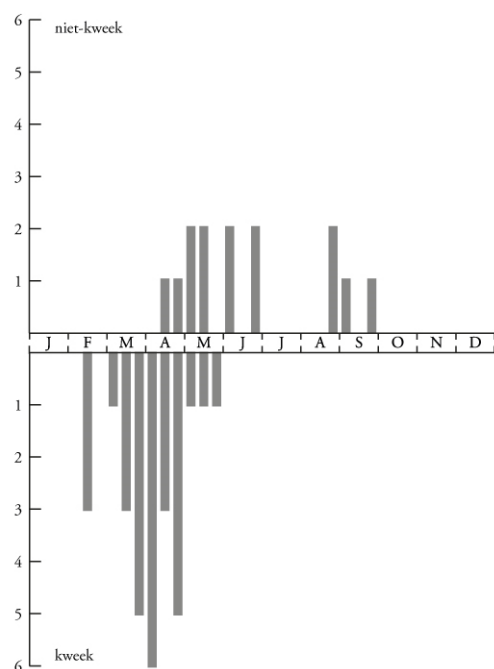
Met behulp van de data van de website waarneming.nl, de collectie van NBC Naturalis in Leiden (RMNH) en de collectie van Natuurmuseum Brabant (NMB) zijn hier een groot deel van de waarnemingen van *X. angustus* uit Nederland verzameld (zie bijlage 1). Uit deze verspreiding kunnen we voorlopig concluderen dat de soort in ons land beperkt is tot het zuidoostelijk deel (figuur 3a). Dat komt goed overeen met de verspreiding van waarschijnlijk haar belangrijkste gastheer *Gymnomerus laevipes* dikkopwesp in onze regio. Maar mogelijk komen ook nog andere stengelbewonende angeldragers in aanmerking als gastheer zoals bijvoorbeeld de zwartgespoorde houtmetselbij *Hoplitis leucomelana* die gemeld wordt op een etiket door Benno. Door Simon van Oostroom werd eenmaal bloembezoek op engelwortel *Angelica* waargenomen.

Dalman (1923) koos de soortnaam *angustus* omdat de soort in de maand augustus vloog. Echter uit de hier bestudeerde exemplaren blijkt dat de soort ook al veel

vroeger actief is. De vliegtijd is lang en ligt tussen half april en eind september. Overigens zijn op waarneming.nl alleen de vrouwen gedetermineerd omdat de mannen moeilijk op foto herkenbaar zijn en dus ook niet gekoppeld kunnen worden aan dezelfde soortnaam. Zoals we in bijlage 1 en figuur 3b ook kunnen zien zijn zowel de mannen als de vrouwen van deze soort al gekweekt in februari, maart en april. Die

Figuur 3a. Verspreiding van *Xylophyrus angustus* [rode stip] gelegd over die van de gastheer *Gymnomerus laevipes* [grijs vierkant].

Figuur 3b. Vliegtijd van *X. angustus*.

vroege data in de collecties of databanken kunnen echter makkelijk een fout beeld geven van de werkelijke vliegtijd van deze ichneumonide. Immers van kweek weten we, zeker als dat binnenshuis gebeurt, dat de exemplaren vroeger tevoorschijn komen.

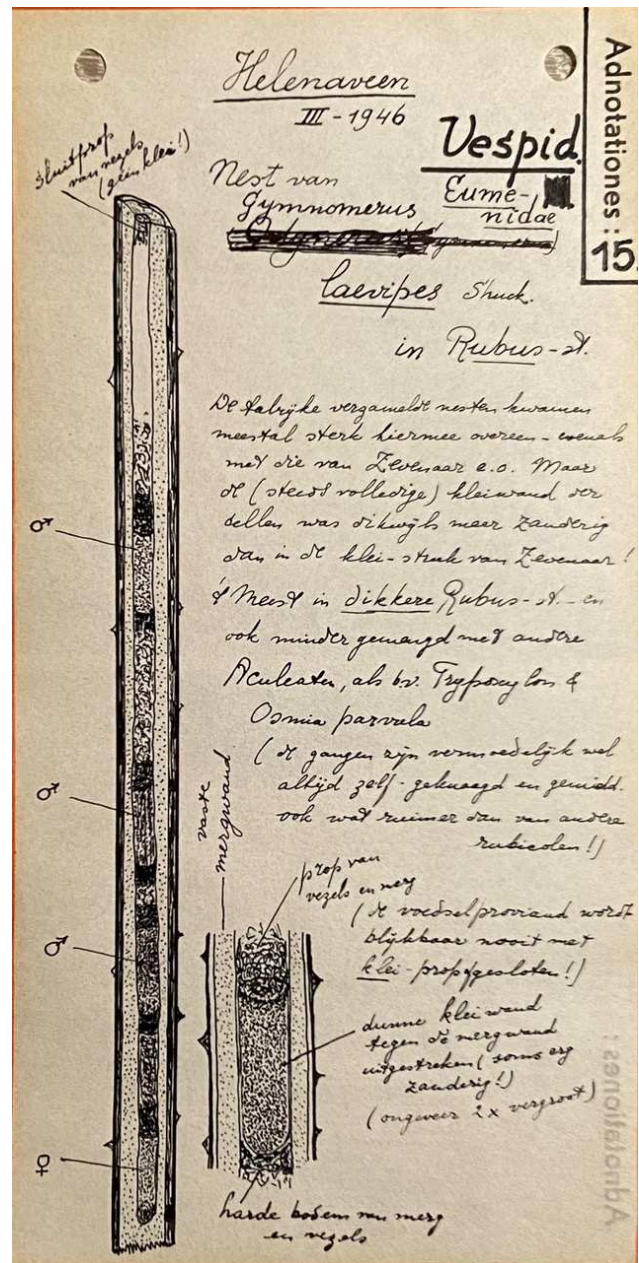
Rubicolen

Zo werd ook het eerste exemplaar uit ons land dat ik van *X. angustus* heb kunnen vinden in 1889 gekweekt uit braam door Erich Wasmann. Daarna volgden nog diverse kweekwaarnemingen door Ritsema rond Wageningen, door pater Adriaanse rond Tilburg en door pater Benno o.a. in Udenhout. Broeder Virgilius Lefeber en Harry Pijfers waren de laatsten van wie ik weet dat zij veel kweekten, maar *Xylophrurus* heb ik niet van hun teruggevonden. Vooral Benno schreef interessante artikelen over zijn kweken (Benno 1957, 1958) en maakte ook mooie aantekeningen van zijn waarnemingen (Fig. 4).

Je kunt deze kweekreeksen duiden als een 'traditie van braamstengelkwekers'. Diverse hymenopterologen gaven deze manier van verzamelen, deze studiemethode, aan elkaar door. Behalve uit braam werd de *X. angustus* ook een enkele keer gekweekt uit vlier en Spiraea.

Overigens heb je niet heel veel fantasie nodig om de huidige bijenhôtels aan deze 'traditie' toe te voegen, al is er slechts een handjevol mensen die daar een serieuze studie van maken. Interessant zou zijn te onderzoeken welke holtenestelaars wel in allerlei takken van braam, es, vlier, etc. nestelen en niet in bijenhôtels worden aangetroffen. En zou je de rietmaskerbij *Hylaenus pectoralis* kunnen verleiden om in een bijenhôtel in een rietveld te gaan nestelen? Zover mij bekend duikt *X. angustus* nog niet bij bijenhôtels op. Licht haar zoekbeeld voor een geschikte nestplek te vast verankerd dat ze dat nooit zal doen?

Zelf heb ik in het verre verleden ook enkele keren braam- en vlierstengels uitgekweekt en ik vind kweken nog steeds een spannende en leerzame studiemethode. Je verzamelt de braamstengels of andere takken met holten na een vorstperiode bijvoorbeeld in februari of maart. Zoek bij voorkeur op zonnige, windluwe plekken met oude struiken naar dikke gesnoeide of afgebroken stengels. Bewaar de stengels niet te droog en niet te nat; voorkom schimmel. Je kunt allerlei 'rubicole soorten' aantreffen zoals graafwespen, solitaire plooiwingswespen, bijen en hun parasieten zoals goudwespen, koekoeksbijen en allerlei sluipwespen zoals de mooie *Xylophrurus angustus*. Probeer het ook eens!

Figuur 4. Nest van *Gymnomerus laevipes* in braamstengel. Uit schetsboekje van pater Benno. Foto Theo Peeters.

Dankwoord

Dank aan Augustijn De Ketelaere en Fons Verheyde voor de determinatie. En André van Loon van EIS-Nederland dank ik voor de verspreidingskaart en het vliegtijdjdiagram.

Literatuur

- Benno, P., 1957. Aantekeningen bij de rubicole Aculeaten-fauna in Nederland (Hymenoptera: Vespidae, Sphecidae, Apidae, Chrysididae). - Entomologische Berichten 17 (8): 143-146.
- Benno, P., 1958. Aantekeningen bij de rubicole Aculeaten-fauna in Nederland (II) (Hymenoptera: Vespidae, Sphecidae, Apidae, Chrysididae). - Entomologische Berichten 18 (7): 127-130.
- Bouwman, B.E., 1928. De Graafwespen van Nederland. - De Levende Natuur 32 (12): 386-390.
- Klopfstein, S., B.F. Santos, M.R. Shaw, M. Alvarado, A.M.R. Bennett, D. Dal Pos, M. Giannotta, A.F. Herrera Florez, D. Karlsson, A.I. Khalaim, A.R. Lima, I. Mikó, I.E. Sääksjärvi, S. Shimizu, T. Spasojevic, S. van Noort, L. Vilhelmsen, G.R. Broad, 2019. Darwin wasps: a new name heralds renewed efforts to unravel the evolutionary history of Ichneumonidae. - Entomological Communications 1: ec01006.
- Paappanen, J., 2020. The genus *Xylophrurus* Förster, 1869 (Hymenoptera: Ichneumonidae) in Finland with a discussion on the status of *X. dentatus* (Taschenberg, 1865). - Sahlbergia 26 (1-2): 24-28.
- Peeters, T., K. van Achterberg, W. Heitmans, A. Mol, L. Sijstermans, S. Ulenberg, H. Vlug & K. Zwakhals, 2017. Naar een Nederlandse naamlijst voor alle Hymenoptera-families. - HymenoVaria 14: 38-40.
- Richards, O.W., 1946. On the identity of the British sand-wasp hitherto known as *Ammophila campestris* Latr. (Hym., Sphecidae). - Entomologist's Monthly Magazine 82: 235-236.
- Wilcke, J., 1945. *Ammophila adriaansei* n.sp. - Entomologische Berichten 11 (264-266): 277-278.
- Wilcke, J., 1946. In memoriam A. Adriaanse M.S.C. - Entomologische Berichten 12 (269-270): 33.
- Wilcke, J., 1947. Het raadsel van de kleine rupsendoder opgelost. - De Levende Natuur 50 (10-11): 116-118.
- Zanden, G. van der, 1955. Aantekeningen over Hymenoptera Aculeata I. - Entomologische Berichten 15 (18): 418-422.

Internet

- <https://www.facebook.com/groups/wespen>
<https://waarneming.nl/search/?q=Xylophrurus>
<https://www.nederlandsesoorten.nl>

Summary

Two females of *Xylophrurus augustus* (Family Ichneumonidae: Cryptinae) were found during the sorting of material from a malaise trap in De Brand in Udenhout in the Netherlands. The article discusses the distribution and biology of *X. augustus* in the Netherlands.

With a retrospective on the life and entomological publications of Father Aloys Adriaanse, who bred the species several times in the years 1940-45 from the wasp *Gymnomerus laevipes* (Vespidae: Eumeninae), which mainly nests in brambles.

Bijlage 1. Bestudeerde exemplaren van *Xylophyrurus augustus* in Nederland.

Toelichting: Leg. = verzamelaar; Col. = collectie NMB = Natuurmuseum Brabant in Tilburg, PH = Paul Hoekstra, RMNH = NBC Naturalis in Leiden; vangmethode: ex nido = uit nest; e/l = uit / ?larve; H.L./l.= *Hoplomerus laevipes*. De nummers tussen vierkante haken zijn collectienummers van Adriaanse. [De (waarschijnlijk) niet gekweekte records zijn roze gemarkeerd:]

N	Sexe	Dag	Mnd.	Jaar	Vangmethode	Leg.	Vindplaats	Prov.	RD	Col.
1	v			1889	kweek uit Rubus	E. Wasmann	Exaeten	LI	190-398	RMNH
1	m	5	4	1918	kweek uit Rubus	C. Ritsema	Wageningen e.o.	GE	174-442	RMNH
1	v	18	4	1918	kweek uit Rubus	C. Ritsema	Wageningen e.o.	GE	174-442	RMNH
1	v	22	4	1918	kweek uit Rubus	C. Ritsema	Wageningen e.o.	GE	174-442	RMNH
1	v	27	4	1918	kweek uit Rubus	C. Ritsema	Wageningen e.o.	GE	174-442	RMNH
1	v	31	3	1920	kweek uit Rubus	C. Ritsema	Wageningen e.o.	GE	174-442	RMNH
1	v	3	4	1920	kweek uit Rubus	C. Ritsema	Wageningen Buissteeg	GE	175-444	RMNH
1	v	5	4	1920	kweek uit Rubus	C. Ritsema	Wageningen Buissteeg	GE	175-444	RMNH
2	m		4	1921	kweek uit Rubus	C. Ritsema	Wageningen Buissteeg	GE	175-444	RMNH
1	m	13	5	1936		J. Lindemans	Ermelo	GE	171-479	RMNH
1	v	26	3	1940	kweek	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	RMNH
1	v	30	3	1940	e/l [Od. laevipes op onderkant etiket]	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	NMB
1	v	31	3	1940	kweek	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	RMNH
2	v	31	3	1940	e/l [Od. laevipes op onderkant etiket]	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	NMB
1	v	16	4	1940	e/l 30.iii.1940 [Od. laevipes op onderkant etiket]	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	NMB
1	v	13	5	1940	e/l 30.iii.1940 [Od. laevipes op onderkant etiket]	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	NMB
1	m	13	2	1941	kweek	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	RMNH
1	m	13	2	1941	e/l kweek uit H.L. [11, 12, 13]	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	NMB
1	v	15	2	1941	kweek uit H.L. [14, 15]	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	NMB
1	v	15	2	1941	kweek [16]	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	NMB
1	m	13	3	1941	kweek uit H.L. [49]	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	NMB
3	v	15	3	1941	kweek uit H.L. [61, 62, 63]	A. Adriaanse	Udenhout	NB	138-402	NMB
1	v	16	3	1941	kweek uit H.L. [60]	A. Adriaanse	Udenhout	NB	138-402	NMB
1	v	3	4	1941	kweek	?	Udenhout	NB	138-402	RMNH
1	v	1	5	1941	uit H.L. [179]	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	NMB
2	m	28	5	1941	e/l kweek uit H.L. [212, 213]	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	NMB
1	m	31	8	1941	op Angelica	S. van Ooststroom	Laag Soeren	GE	202-455	RMNH
1	m	1	9	1941		?	Vught hei	NB	147-408	RMNH
1	m	23	9	1941	in natuur gevangen [928]	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	NMB
1	m	3	4	1942	kweek	?	Udenhout	NB	138-402	RMNH
1	m	3	6	1942	vrij gevangen [524]	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	NMB
1	v	21	8	1942	[714]	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	NMB
1	v	16	2	1943	e/l [3]	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	NMB
2	m	4	3	1943	kweek	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	RMNH
1	m	30	3	1943	e.l. uit H.L. [44]	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	NMB
1	m	30	3	1943	e/l [40] var.	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	NMB
1	v		4	1943	e/l [30]	A. Adriaanse	Heino	OV	212-494	NMB
1	v		4	1943	e/l [42]	A. Adriaanse	Heino	OV	212-494	NNB
1	m	10	4	1943	e/l H.L. [82]	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	NMB
1	m	26	4	1943	e/l H.L. [115]	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	NMB
1	m	1	5	1943	vrij gevangen [140]	A. Adriaanse	Tilburg	NB	133-397	NMB
1	v	23	4	1944	kweek	?	Stein	LI	181-331	RMNH
1	m	20	4	1945	e/l uit braam [467]	A. Adriaanse	Stein	LI	181-331	NMB
1	v	27	4	1945	e/l uit vlier [503]	A. Adriaanse	Stein	LI	181-331	NNB
2	m			1948	kweek uit Rubus	P. Benno	Helenaveen	NB	192-378	RMNH
2	m			1950	kweek ex nido	P. Benno	Hilvarenbeek	NB	137-388	RMNH
1	v		3	1950	kweek uit Spirea	P. Benno	Udenhout	NB	138-402	RMNH
2	m		4	1950	kweek ex nido Od. laevipes	P. Benno	Udenhout	NB	138-402	RMNH
1	v		3	1951	kweek ex nido (Od. laevipes?)	P. Benno	Udenhout	NB	138-402	RMNH
2	m		3	1951	kweek ex nido uit Rubus	P. Benno	Udenhout	NB	138-402	RMNH
1	m		2	1952	kweek ex nido Od. laevipes	P. Benno	Udenhout	NB	138-402	RMNH
2	v		2	1952	kweek ex nido Od. laevipes	P. Benno	Udenhout	NB	138-402	RMNH
1	m		3	1952	kweek ex nido Osmia parvula uit Rubus	P. Benno	Udenhout	NB	138-402	RMNH
1	m	18	5	1964		G. van Rossem	Lunteren	GE	171-455	RMNH
2	v	16	4	2020	malaiseval	IWG-KNNV	Tilburg Kaaistoep	NB	129-394	PH
2	v	30	4	2020	malaiseval	IWG-KNNV	Tilburg Kaaistoep	NB	129-394	PH
3	v	25	6	2020	malaiseval	IWG-KNNV	Tilburg Kaaistoep	NB	129-394	PH
1	v	8	5	2021	foto waarneming.nl	T. Martens	America Het Meerdal e.o.	LI	195-385	
1	v	6	6	2022	foto waarneming.nl	G. van de Maat	Neede Needse Vlear	GE	240-462	
2	v	21	6	2022	malaiseval MT2	IWG-KNNV	Udenhout De Brand	NB	138-404	NMB